

INHOUD

MOTIVERING	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
VERBINTENIS van de AANVRAGERS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23
ROOILIJNPLAN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
ATLAS DER BUURTWEGEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25
KADASTERPLAN (1 : 2.500)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
KADASTERPLAN detail (1 : 1.000)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27
FOTO's	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28
OPMETINGSPLAN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35
TOPOGRAFISCHE KAART	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36
GEWESTPLAN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37
BOSBEHEERPLAN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38
OVEREENKOMST MET BUURTBEWONER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	58

MOTIVERING

De aanvraag betreft het gedeeltelijk verleggen van voetweg DIL_099.

Het gedeelte van DIL_099 dat in deze aanvraag ongewijzigd blijft, is het begin van het huidige traject (dat Kerkeveld heet), dat komende van de Ketelheidestraat, dan langs perceel nr 54w en 66g2 gaat en een 5-tal meter op perceel nr 67a loopt, vermoedelijk volgens het Atlastraject.

De gedeeltelijke verlegging van DIL_099 kadert binnen de ruimere visie voor het beheer van het bos, gelegen in natuurgebied, waarbinnen de voetweg loopt. De huidige ligging van de voetweg is niet enkel in tegenspraak met het oorspronkelijke traject uit de Atlas der Buurtwegen, maar loopt door een bronzone. Het nieuw voorgestelde traject zal langs bos en bronzone lopen.

Het bos werd - via een bosbeheerplan - verdubbeld in grootte en kan aldus beheerd worden als één geheel. Er is geen nuttige aansluiting mogelijk van voetweg DIL_102 naar een meer zinvol traject voor DIL_099 zonder door een waardevolle bronzone te gaan. Een doodlopende voetweg wordt niet geaccepteerd, en daarom wordt voor DIL_102 de afschaffing aangevraagd.

De Buurtwegenwet en het trage wegenbeleid van de verschillende overheden in het Vlaamse Gewest zijn erop gericht om het bestaande buurtwegen-netwerk maximaal te behouden en op te waarderen.

De afschaffing van een zeer beperkte redundante buurtweg kan op geen enkele wijze deze beleidsdoelstelling in het gedrang brengen.

OVERZICHT:

A/ Situering en historiek van het gebied	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
B/ Afwijking tussen huidige traject en Atlastraject voor DIL_099	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
C/ Lengte en locatie traject door/langs natuurgebied	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
D/ Herstel natuurlijke loop Steenvoordebeek en de afwateringen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
E/ Beschouwingen inzake de aanwezige natuurlijke bodems	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
F/ Waarborgen van de wandellussen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
G/ Hellingsprofielen oud versus nieuw traject; technische maatregelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
H/ Inrichting van het bos in functie van de natuur en de beleving; privacy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
I/ Private investeringen in algemeen nut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
J/ Het bosgebied als ecologische en recreatieve stapsteen in de regio	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
K/ Aandachtspunten bij de gedeeltelijke verlegging	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
L/ Mogelijke alternatieven die onderzocht werden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20

Ter info: Voor de volledigheid zal bij de bespreking die volgt steeds zowel het huidige traject als het Atlastraject worden besproken ter vergelijking met het nieuw aangevraagde traject. In wat volgt zal ook over 'oud' traject gesproken worden, waarmee tegelijk het huidige traject en het Atlastraject bedoeld worden. De term 'nieuw' traject slaat op het nieuw aangevraagde traject.

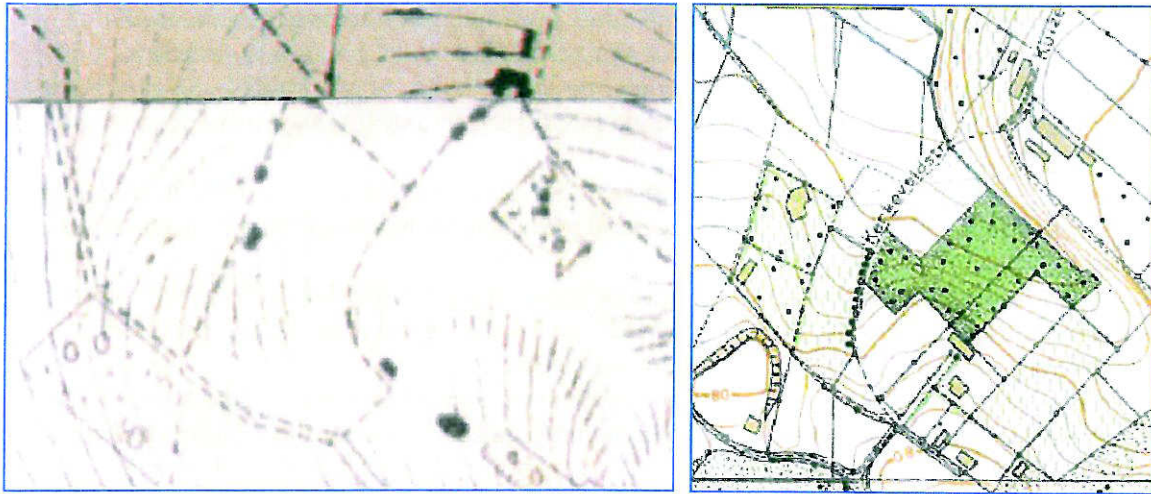
A. Situering en historiek van het gebied

Op oude kaarten vanaf 1850 tot halfgeweg vorige eeuw is te zien hoe het gebied waarbinnen de voetwegen zich bevinden, bosarm zijn.

De Vandermaelenkaart toont enkel een klein bosperceel in het noordoosten (langs huidige voetweg DIL_098) en verder rond DIL_099 en DIL_102 geen enkel stuk bos.

Op de kaarten van het Ministerie voor Openbare Werken en Wederopbouw, een eeuw later, is langs DIL_099 en DIL_098 wat meer bos te zien, maar nog steeds een stuk minder dan heden het geval is.

Rond de woning (nummer 41 op de Ketelheidestraat) is enkel grasvegetatie aanwezig op beide kaarten. Het gebied in het noorden is in landbouwgebruik.

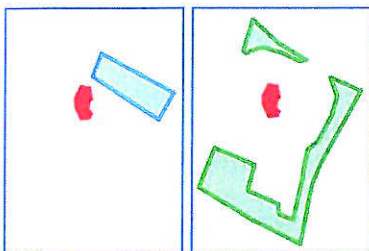

Kaart A.1: Links: Vandermaelenkaart (periode 1846 tot 1854) waar binnen het gebied nagenoeg geen bos aanwezig was. Rechts: Topografische kaart Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw (periode 1950 tot 1970) waarop het gebied rond de woning als weide ingekleurd staat, slechts een deel bos aanwezig was en alle overige gronden in landbouwgebruik waren.

In 2004 werd er een kapvergunning verleend door het Agentschap voor Natuur en Bos (dossiernummer DI/512.250-7/22004000103) voor het kappen van een populierenaanplant van 17,5 are op het perceel (zelf 27 are groot) langs DIL_102.

Ter compensatie van deze kapping werd nadien heraan geplant met 22,8 are inheemse boom- en struiksoorten (Ruwe berk, Zwarte els, Haagbeuk, Schietwilg, Hazelaar, Europese vogelkers, Veldesdoorn, Kardinaalsmuts, Meidoorn, Hulst). Dit ondanks het feit dat de eigenaars evengoed met populieren mochten heraanplanten. Men dient ook enkel de oppervlakte te herbebossen die werd gekapt; in dit geval werd dus meer terug geplant dan werd gekapt.

De aanleg gebeurde zo dat de aanplanting de omliggende bosdelen versterkte, daar waar de initiële populierenaanplant een compact blok vormde grotendeels los van de aanwezige bosdelen.

Plan A.2: Links: Oorspronkelijke populierenaanplanting van 17,5 are langs DIL_102. Rechts: Heraanplant met inheemse soorten bomen en struiken langs de bosdelen, waardoor DIL_099 omgeven wordt door bos. (Het rode vlak geeft de woning nummer 41 in de Ketelheide weer).

De voetweg DIL_099 is heden dus gelegen in het bos.

In 2013 werd een aanvraag opgemaakt voor het verkrijgen van een bosbeheerplan voor het bosperceel ten zuidoosten van de woning, dat intussen door de eigenaars van nummer 41 werd verworven. Er werd voorzien in een omvorming van sparren (niet-inheemse bomen) naar inheemse standplaatsgeschikte bomen.

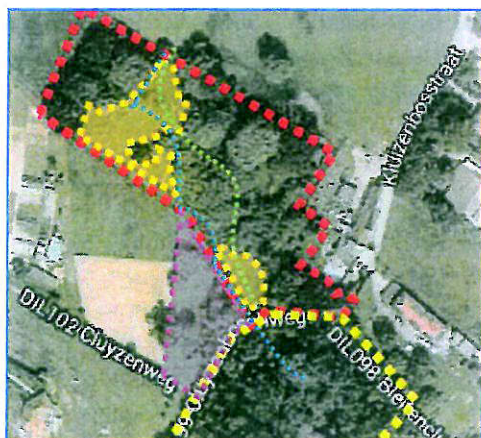
In het beheerplan werden ook geen wegen of paden vermeld, behalve wanneer het ging over werkwegen voor het bosbeheer die door het bos zouden gaan. Wandelwegen en paden, en de toegankelijkheid ervan, worden opgenomen in een 'toegankelijkheidsregeling'. Deze kan deel uitmaken van een bosbeheerplan, maar dat hoeft niet.

Een oude en intussen aan het verwilderen weide zou terug worden omgezet naar een klassieke weide voor het houden van schapen. Om rond deze omvorming alle discussie te bannen, werd voorgesteld door het Agentschap voor Natuur en Bos dat een noordelijk perceel - dat bestaat uit hazelaar, spontane opslag van boswilg en verder open delen en een bramenruigte - volledig bebost zou worden en dat dit hele gebied als 2e bestand (=bosbeheereenheid) zou worden opgenomen in het bosbeheerplan.

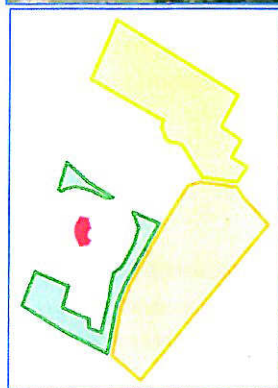
Alvorens tot weideherstel over te gaan, moest eerst de heraanplant voltooid worden. Dit gebeurde met Zwarte els, hazelaar en langs de beek Gelderse roos; allen inheemse en standplaatsgeschikte soorten.

Tegenover het weideherstel van 15 are, stond een bosversterking van 20 are. Bij het uitvoeren van het weideherstel werden enkele hazelaars aan de 'overkant' (zuidkant) van de beek behouden specifiek op vraag van het Agentschap voor Natuur en Bos.

Door het opnemen van het 2e bestand in het bosbeheerplan ontstond een aaneengesloten bosperceel dat bijna het dubbele is van wat eerst werd ingediend, en enkel onderbroken wordt door voetweg DIL_099.

Afbeelding A.3: Paars vlak: de verwilderde weide die hersteld werd nadat het rood omrande perceel werd ingeplant met 5 are meer inheemse en standplaatsgeschikte boom- en struiksoorten (oranje vlakken). Het zuidelijke oranje vlak is in realiteit groter omdat de beek wat zuidelijker gelegen is dan op de afbeelding wordt gesuggereerd.

Afbeelding A.4: Overzicht van de aanwezig groenpartijen binnen het gebied:

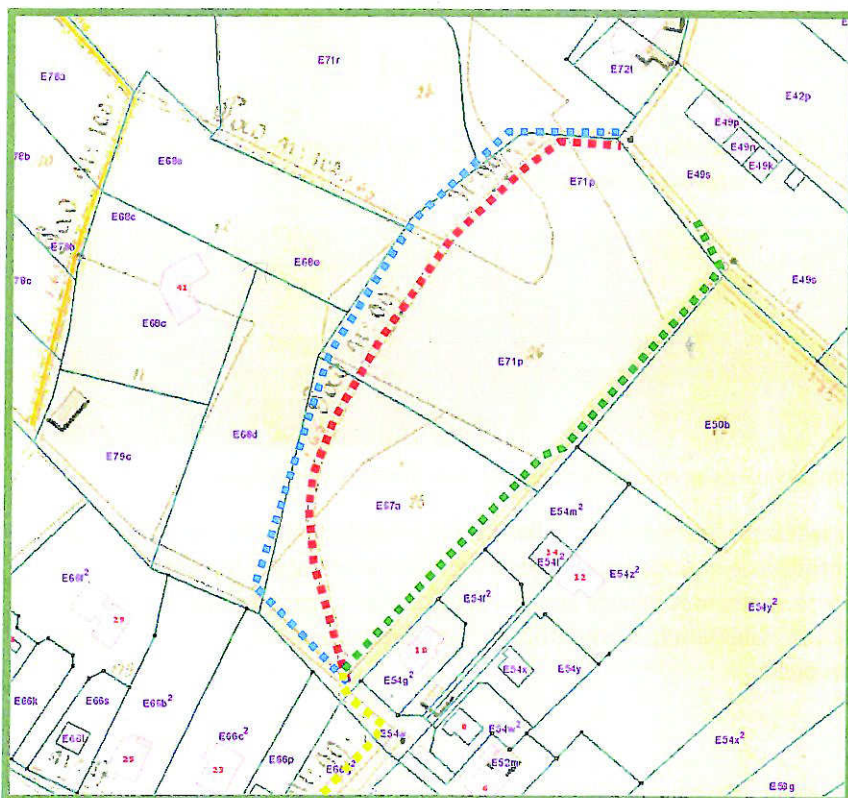
- Groene vlak: heraanplant met inheemse soorten na vergunde kapping populierenaanplant
- Oranje vlak: oorspronkelijke Cluyzenbosch
- Gele vlak: toegevoegde bosdeel aan Cluyzenbosch door er een massief stuk bos van te maken.

Om het gebied verder ecologisch te versterken, werd ook een 'huisje' (dat ooit afbrandde) afgebroken. Dat huisje was gelegen in het zuidelijke bosdeel. Omdat het in oppervlakte (zowel het huisje als de aangebouwde koterij) te groot was om zonder vergunning te worden afgebroken, werd een stedenbouwkundige vergunning bekomen bij de gemeente Dilbeek. Het bouwsel werd afgebroken en via gesorteerde afvalzakken afgevoerd. De ondermeer aanwezige asbest en andere afvalsoorten werden door de aannemer vakkundig en voorzichtig verwijderd.

B. Afwijking tussen huidige traject en Atlas traject voor DIL_099

Het huidige traject van voetweg DIL_099 werd op die plaats open gemaakt door de gemeentediensten eind jaren 90 van vorige eeuw om de voetweg die reeds lang in onbruik was, 'te heropenen'. Dit gebeurde echter helemaal niet op het traject volgens de Atlas der Buurtwegen, die de enige referentie hiervoor is.

In praktijk voldoet het huidige traject dus reeds niet aan de referentieatlas. Het realiseren van het vandaag op de Atlas ingeschreven traject zou concreet inhouden dat een strook door het bos gekapt en vrijgemaakt zal moeten worden: 217 meter voetweg van 1,65 meter breed zal zorgen voor het verwijderen van vegetatie (bomen en struiken) op een oppervlakte van 358 m².

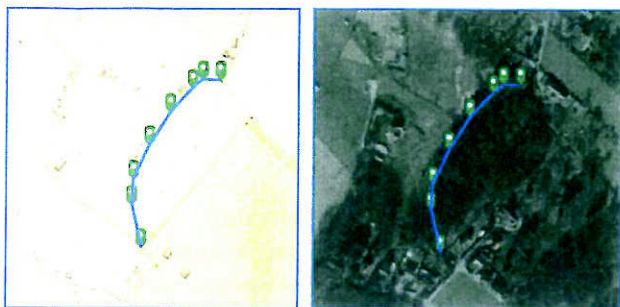

Kaart B.1: Huidige, Atlas- en nieuw aangevraagde traject voor DIL_099: **BLAUW** = "Huidig traject" = traject dat heden wordt gevolgd op terrein; **ROOD** = "Atlas traject" = traject zoals opgenomen in de Atlas der Buurtwegen; **GROEN** = "Nieuw aangevraagde traject" = het nieuw uitgestippelde traject waarvoor deze aanvraag werd opgemaakt; **GEEL** = gedeelte van het traject waarvoor geen wijziging wordt aangevraagd.

Gezien de voetweg DIL_099 voor dat deel van haar traject sterk afwijkt van de oorspronkelijke ligging, is het in elk geval noodzakelijk het traject op het terrein aan te passen. **Er is geen akkoord van de eigenaars om dit niet-conforme traject aan te houden.** Het traject zal dus hoe dan ook aangepast moeten worden.

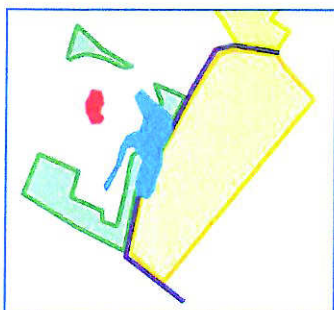
Het Agentschap voor Natuur en Bos geeft als advies dat een traject door het bos een grotere ecologische invloed heeft dan een traject langs het bos. Ook toont onderzoek aan dat de invloed van een pad verder reikt dan enkel het pad zelf. Het huidige traject ligt alvast in het bos en hoort daar

volgens de Atlas niet te liggen; het leggen van het traject in overeenkomst met de Atlas zal deze situatie nog verder versterken gezien het traject dan nog dieper in het bos komt te liggen. Onderstaande afbeelding toont het traject van de Atlas en waar dit komt op in het Cluyzenbosch.

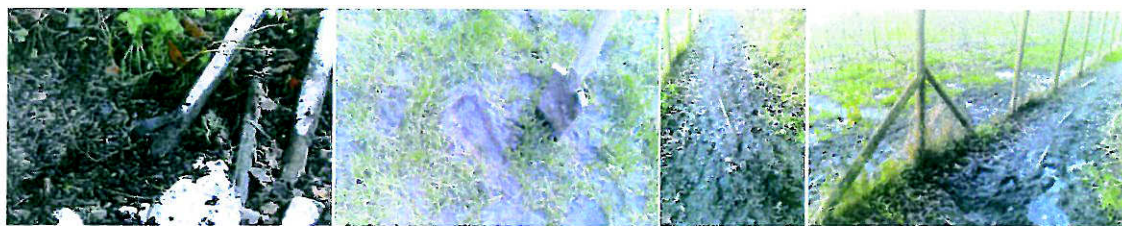

Afbeelding B.2: Links: Atlas der Buurtwegen met markering van DIL_099 zoals die oorspronkelijk ter hoogte van het Cluyzenbosch liep. Rechts: Deze ligging gaat door het bosperceel.

Er is nog een bijkomend probleem met zowel de huidige als de 'Atlas'ligging van de voetweg DIL_099 ter hoogte van het Cluyzenbosch: de huidige ligging gaat namelijk over een bronzone.

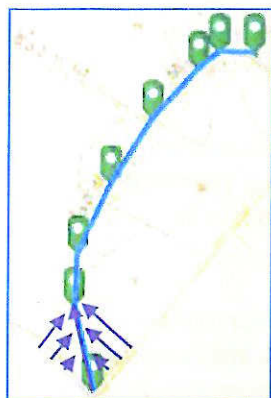

Plan B.3: Paars: het traject waarover DIL_099 nu loopt, en dat door een brongebied gaat (blauwe zone).

Afbeelding B.4: Foto's van de natte situatie op en rond het huidige traject als gevolg van de bronzone

Uit terreinvaststellingen kan worden besloten dat het kalkrijk kwelwater betreft. De Bijlage I van de Europese Habitatrichtlijn beschrijft deze situaties als 'Kalktufbronnen met tufsteenformatie (Cratoneurion)', en geeft aan deze zones met bijbehorende vegetaties een groot belang inzake zeldzame natuurwaarden en het behoud van biodiversiteit. Het droogleggen of verstoren van deze zones is dus ook Europees geen optie.

Afbeelding B.5: Het eerste deel van het traject volgens de Atlas binnen het Cluyzenbosch is licht verlaagd en daardoor natter dan de omliggende delen. De Paarse pijlen tonen de hellingen van hoger gelegen naar lager gelegen.

Het nieuwe traject wordt daarom zo voorzien dat het een oplossing kan bieden voor deze knelpunten:

- Het nieuwe traject gaat niet dwars door het bos, maar kiest de bosrand. In het hoger gelegen deel is er uiteraard wel een buffer voorzien die noodzakelijk is om de privacy naar de omwonenden te garanderen.
- In het lager gelegen deel en aansluitend op DIL_098 gaat het traject langs de perceelsgrens en kan daar gebruik maken van de uitloper van een aanzienlijke aanhoging (ruim 10 meter hoog). Deze aanhoging werd uitgevoerd door de eigenaars van de naastgelegen percelen (vergund tot een hoogte van 3 meter) maar die loopt dus nog een stuk door in het bos zelf. Dit bleek na opmeting. Daardoor is het niet nodig om de laaggelegen bronzone zelf te betreden, maar kan het traject het verhoogde deel volgen. Voor het gemak wordt daarover nog wel een knuppelpad voorzien, zodat er geen schuin pad kan ontstaan door eventuele erosie.
- Het traject is een droog traject: bovenaan doordat de helling noordwestelijk is en het traject dus het hoogst gelegen is, en beneden doordat een aanhoging gevolgd kan worden.
- Er dienen geen bomen gekapt te worden om het nieuwe traject aan te leggen. Bij de bepaling van het nieuwe traject werd hier rekening mee gehouden.
- Doordat geen houtsnippers nodig zijn maar een duurzame inrichting (bekostigd door de indieners) wordt gekozen voor het nieuwe traject, bespaart dit de gemeente jaarlijkse kosten van enkele duizenden euros aan manuren en materiaal.

Het doortrekken van DIL_102 naar een nieuwe aansluiting met het nieuwe traject van DIL_099 zou recht door de bronzone van de Steenvoordebeek gaan, en dus in geen geval een oplossing bieden. Bij gevolg zal DIL_102 doodlopen en een doodlopende voetweg behouden wordt niet aanvaard. Vandaar de vraag tot afschaffing.

Voor het nieuw aangevraagde traject wordt de aanleg en basisinrichting voorzien door de aanvragers. Dit betekent een aanzienlijke private investering in bosbeleving en natuur voor iedereen (algemeen nut). Het onderhoud wordt geregeld overeenkomstig de bepalingen van de Buurtwegenwet en de provinciale verordening ter zake. Gezien het nieuw aangevraagde traject echter duurzaam wordt ingericht, zal dit onderhoud zich aanzienlijk beperken ten opzichte van de huidige situatie, hetgeen de duurzame bestendiging van de voetweg alleen maar ten goede kan komen.

C. Lengte en locatie traject door/langs natuurgebied

DIL_099 doorsnijdt zowel deels het natuurgebied, als het valleigebied van de Steenvoordebeek. In het kader van het scheppen van meer eenheid binnen deze vallei, werden binnen het goedgekeurde bosbeheerplan (Agentschap Natuur en Bos, registratie nummer: BBBP/VB/13/01) maatregelen naar voren geschoven om deze eenheid te realiseren op het terrein (voor wat het bos betreft: gezamenlijk ontwikkelen van 2 percelen) en een duidelijke invulling te geven aan de percelen. De gedeeltelijke verlegging van DIL_099 van het oude naar het nieuwe traject versterkt nog deze eenheid binnen deze ecologische bosontwikkeling.

Een tweede aspect hierbij is dat de lengte van het oude traject van voetweg DIL_099 langer is dan het aangevraagde nieuwe traject. Daardoor vermindert ook de impact op het bos, samen met het gegeven dat het nieuwe traject langs de bosrand en een aangehoogde talud loopt, en niet door het bos zoals de oude trajecten.

De bosbeleving zal echter toenemen doordat het nieuwe traject langs, niet door, een prachtig brongebied loopt. Het brongebied waardoor het huidige traject loopt, komt daardoor vrij en kan ecologisch ontwikkeld worden binnen het bosgebieden.

D. Herstel natuurlijke loop Steenvoordebeek en de afwateringen

Een bijkomend voordeel dat mooi meegenomen is, is dat de oeverzones van de Steenvoordebeek, die nu onderbroken worden door de betonnen constructie om het pad over te leiden, vrijgemaakt kunnen en zullen worden. Vervolgens worden ze ecologisch ontwikkeld in lijn met de rest van de oevers door middel van struikvegetaties zoals nu reeds aangeplant op andere delen van de oevers stroomafwaarts (Gelderse roos, nog pril in groei, maar wel degelijk aanwezig).

Afbeelding D.1: Stenen doorvoer onder de kruising van het huidige traject van DIL_099 met de Steenvoordebeek. Ook hier wordt dus private investering gedaan ten behoeve van de natuur, wat een algemeen nut heeft voor de samenleving.

E. Beschouwingen inzake de aanwezige natuurlijke bodems

Algemeen kan gesteld worden dat het bosgebied waar het oude traject van DIL_099 door loopt en ook na de gedeeltelijke verlegging zal lopen, bestaat uit 3 delen:

- Een hooggelegen droog deel.
- Een hellingsgedeelte met enkel op het oude traject enkele bronnen en afwateringen.
- Een laag gelegen nat gedeelte met een vlakke bronzone waar de Steenvoordebeek begint.

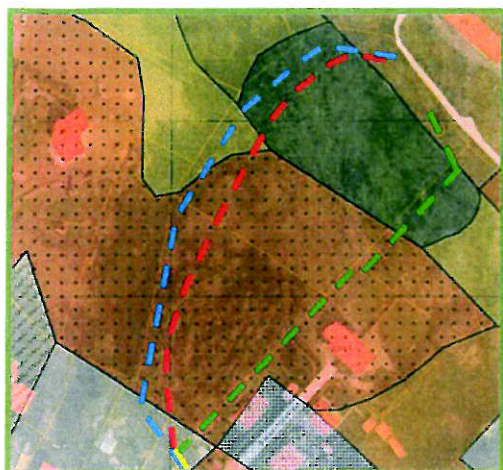
Er is echter een groot verschil in de lengte van de trajecten die door deze verschillende delen gaat, en dan voornamelijk de padlengte die over de vochtige en natte bodems loopt.

Het huidige traject en het Atlastraject lopen eerst over een droge leembodem (Aba1) om vervolgens gedurende ruim 100 meter over de bodemtypes Acp/Adp (vochtige leem, in praktijk zeer nat wegens de bronnen) en Agp (zeer natte leem in het vlakke laaggelegen brongebied van de Steenvoordebeek). Dit betekent dat dit traject over de helft (50%) van de lengte nat tot zeer nat is. Daarbij komt voor het Atlastraject nog bij dat op het hooggelegen deel een verlaging aanwezig is op het traject, wat bij nattere periodes ook zal leiden tot modder.

Bij het nieuw aangevraagde traject is de overgang scherper, en gaat de bodem meteen over van een droge leembodem (Aba1) naar de zeer natte leem (Agp), waardoor het pad slechts over 40 meter door het vochtig tot nat en vlak gedeelte gaat, waarvan ongeveer 20 meter als echt nat bestempeld moet worden in praktijk. In dit laatste (vlakke) deel wordt op een uitloper van een naastgelegen kunstmatige aanhoring een verhoogd knuppelpad voorzien, waardoor de gebruiker niet in diepe modder hoeft te wandelen/fietsen (zie ook verder). Dit nieuw aangevraagde traject gaat niet enkel in absolute waarde veel minder lang over een natte bodem, maar ook relatief gezien (20% in vergelijking met 50%).

Beide trajecten komen uit op DIL_098, die een droge tot vochtige zandleembodem (wLDx) kent.

Een opmerking die bij de bodemkaart gemaakt moet worden, is dat ten zuidoosten van het nieuw aangevraagde traject een aanzienlijke kunstmatige ophoging plaatsvond, waardoor een steile wand ontstaan is. Daardoor kan de bodemkaart daar niet gevolgd worden (de natuurlijke vallei en bronzone van de Steenvoordebeek werd immers volledig dichtgegooid), maar moeten we er spreken van een onbepaalde bodem die droger is dan de aangegeven inkleuring op de kaart. Een tweede

gevolg is dat het begin van het natuurlijke dal bij het brongebied van de Steenvoordebeek deels dicht is en dus scherp begint waar het nieuwe traject wordt voorzien, en niet breed en diffuus is zoals van nature het geval zou zijn.

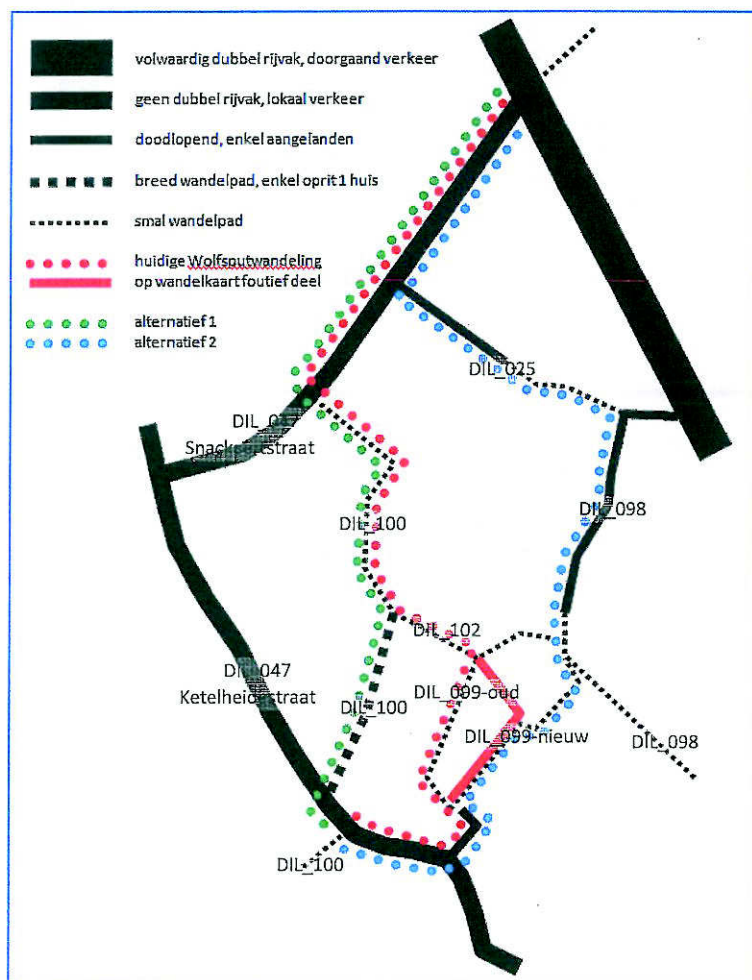
Kaart E.1: Bodemkaart als overlay over de orthofoto met kadastrergrenzen. De **blauwe** streepjeslijn toont het huidige traject; de **rode** stippellijn het Atlas traject; de **groene** stippellijn het nieuw aangevraagde traject; **geel** is het te behouden gedeelte.

BRON: www.dov.vlaanderen.be

F. Waarborgen van de wandellussen

Door de aangevraagde wijziging voor DIL_099 en de afschaffing voor DIL_102 blijven de lussen van de huidige wandelingen bestaan.

Trage Wegen Dilbeek geeft langs het Cluyzenbosch de Wolfputtenwandeling aan. Deze gebruikt DIL_099, en zal dus behouden blijven in de nieuw aangevraagde situatie.

Plan F.1: Situering van de buurtwegen (huidige en nieuwe traject) en de wandellussen die mogelijk blijven.

Het verplaatsen van DIL_099 en de afschaffing van DIL_102, wegens geen logische aansluiting meer met DIL_099 zonder recht door de bronzone van de Steenvoordebeek te gaan, hebben geen significant negatief gevolg voor de wandellussen in de regio.

De huidige wandeling komt van DIL_100 in het zuiden en gaat dan rechts de Ketelheidestraat (DIL_047) op, en dan via Kerkeveld (DIL_099 en ook verhard) naar het verder vervolg over het huidige en foutieve traject van DIL_099. Dan via DIL_102 naar DIL_100 en zo via de Snackaertstraat verder. Het gebruik van de Ketelheidestraat wordt algemeen als negatief ervaren door veel wandelaars. Het is een bochtige straat met verkeer uit 2 richtingen.

Het traject waarbij DIL_100 wordt gevolgd tot aan de Snackaertstraat, zorgt ervoor dat slechts een veel kortere afstand op de Ketelheidestraat moet gegaan worden (2,5 keer minder) en niet nog verder op de straat via Kerkeveld, maar meteen op een grindstrook. Deze strook varieert van 4 tot 5,5 meter, waardoor op grotere afstand van de omheining gepasseerd kan worden dan bij het huidige traject van DIL_099. Daardoor valt de vaak gehoorde problematiek (luid, gevaarlijk bij uitglijden, ...) met de honden ook weg. Dit traject komt in afstand vrij goed overeen met de huidige wandeling.

Afbeelding F.2: Komende van DIL_100 kant Rondenbos, links: de kegel (gele pijl) ter hoogte van waar DIL_100 rechts gaat op de Ketelheidestraat en overgaat in een brede grindstrook, en rechts: de huidige route van de Wolfspuwandeling met de kegels telkens op dezelfde afstand dan links (je hebt er dus 2,5 keer zoveel nodig enkel al op de Ketelheidestraat).

Afbeelding F.3: Beelden van DIL_100 tussen Ketelheide en Snackaert, zicht ter hoogte van nummer 41: links: zicht naar beneden, rechts: zicht naar boven, dus naar de Ketelheidestraat. Doordat deze grindstrook breed is (4-5,5 m) is er ruim afstand tot de omheining waarachter de honden zitten.

Wil men een langere wandeling en ziet men niet op tegen het langere deel over de Ketelheidestraat, dan kan men ook via Ketelheide en Kerkeveld het nieuwe traject van DIL_099 nemen en dan via DIL_098 en DIL_025 naar Snackaert gaan. Het voordeel is dat men dan ook al wat verder op de Snackaertstraat uitkomt, die ook een tweerichtingsstraat is met lokaal verkeer, zoals de Ketelheidestraat trouwens ook is. Van op DIL_098 heeft men, na de beleving via het nieuwe traject van DIL_099, ook een prachtig vergezicht op de vallei van de Steenvoordebeek, die men dan verderop, op de DIL_025, zal kruisen.

Afbeelding F.4: Enkele beelden van het tweede alternatief voor de Wolfspuwandeling via DIL_099, DIL_098 en DIL_025: bos in bloei langs het nieuwe traject van DIL_099, vergezicht van op DIL_098 en twee beelden van het pad DIL_025.

De voetwegen hebben naar gebruik een recreatief karakter, wat in deze aanvraag behouden blijft, en waarbij DIL_099 duidelijk meer gebruikt wordt dan DIL_102.

Wat het gebruik van de voetwegen uit de buurt door recreatieve fietsers (mountainbikers dan, het gebruik als (functionele) route door andere fietsers is afwezig), is er een aangeduid traject van d'Arconati, over DIL_098 naar DIL_025 (in die richting). In die zin zouden de voetgangers op de Wolfspuwandeling - indien ze over DIL_099 naar DIL_098 en DIL_025 gaan, niet tegenovergesteld aan de fietsers bewegen.

Voetgangers die nu echter vanuit Kerkeveld DIL_099 nemen naar DIL_098 gaan de berg op naar DIL_098 en kunnen daar fietsers kruisen die de helling afkomen vanuit DIL_098 vanuit d'Arconati, en dit aan hoge snelheid, hetgeen voor gevaarlijke situaties kan zorgen.

Bij het nieuwe traject zullen deze fietsers eerst moeten vertragen en een bocht maken om op het nieuwe traject van DIL_099 te komen en trager dus de voetgangers tegemoet gaan.

G. Hellingprofielen oud versus nieuw traject; technische maatregelen

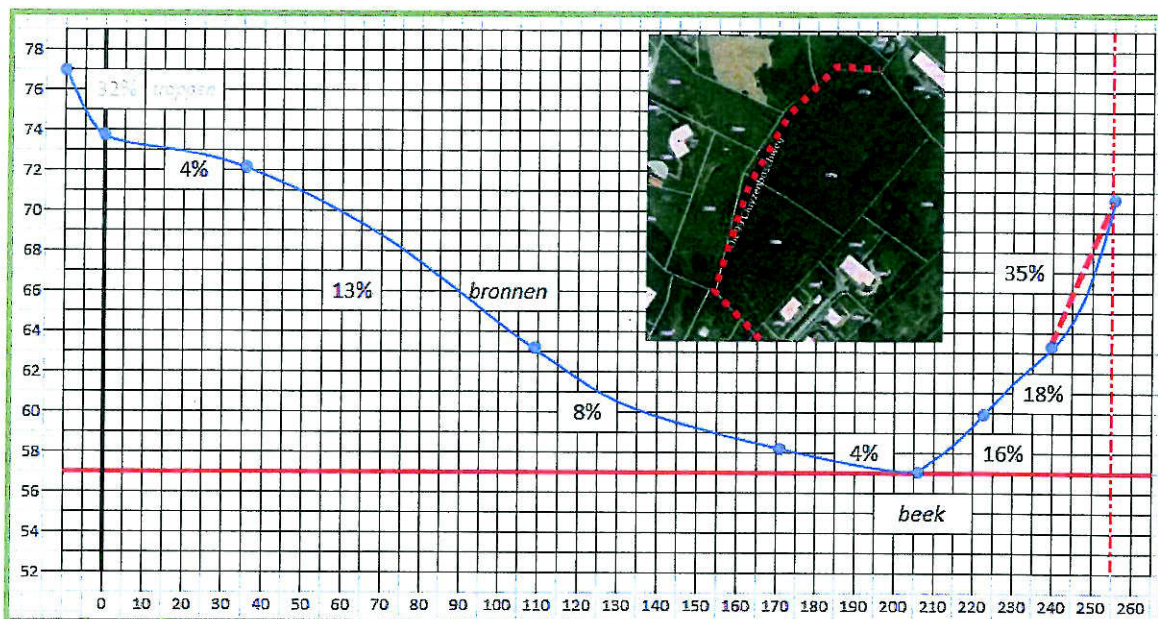
Het hellingprofiel van het huidige traject van DIL_099 kent sterke hoogtetradiënten. Komende van Kerkeveld is er een eerste problematische helling op de plaats waar zich enkele bronnen en natuurlijke afwateringen bevinden (na enkele tientallen meters op het huidige traject). De combinatie van de helling met een zeer natte en bij gevolg meestal zeer modderige situatie, zorgt voor een voor de gebruiker onaangename en onveilige beleving van het pad en de omgeving. Duurzame oplossingen liggen hier niet voor de hand. Het aanbrengen van een verhoogd knuppelpad geeft geen veilig traject door de te steile helling, en het aanbrengen van trappen lost de zeer natte bodem niet op. Het aanbrengen van houtsnippers en/of houtstukken op grond (heden door de gemeente 2 keer per jaar uitgevoerd met 2 personen gedurende 2 tot 3 dagen, wat een jaarlijkse uur- en materiaalkost betekent van enkele duizenden euro's), geeft een tijdelijke vermindering van de last (geen opheffing ervan), maar de duurzaamheid daarvan is ver te zoeken en bovendien zorgt het aanbrengen van organisch materiaal voor bodemverrijking (eutrofiëring), wat een negatieve ecologische invloed heeft (verruiging van de vegetatie: meer netels en bramen; zeldzame vegetaties krijgen dan geen kans meer). Het verteren van het organische materiaal in aanwezigheid van veel water (en dus gebrek aan zuurstof = anaërobe omstandigheden) leidt tot rottingsprocessen met negatieve bijproducten tot gevolg.

Bovendien gaan de gebruikers dit deel van het pad vermijden en zich ofwel naar het bos toe verplaatsen, ofwel en voornamelijk naar het naburige perceel toe waardoor ze houvast moeten zoeken in de omheining. Op dat laatste gaan de aanwezige honden reageren, wat dan weer leidt tot hevige reacties bij de gebruikers. Het is duidelijk dat dit in praktijk niet geapprecieerd wordt door de gebruikers, die het pad gebruiken om een rustige boswandeling te beleven.

Afbeelding G.1:
Enkele beelden van het
brongebied waardoor
DIL_099 loopt.

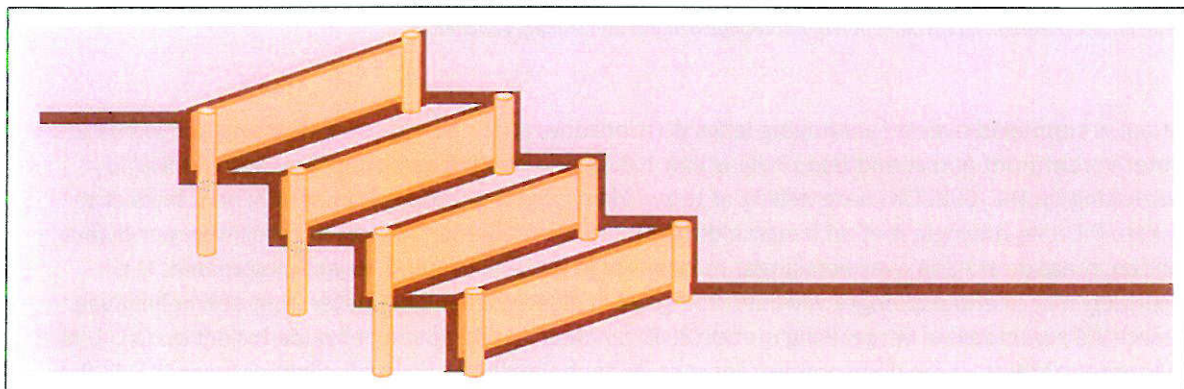
Bij de kruising tussen DIL_099 en de Steenvoordebeek bevindt zich een vlak gedeelte, dat door de natuurlijke afwatering echter wel vrij nat is. Even verderop, in aansluiting op DIL_098, gaat DIL_099 zeer steil omhoog (helling van 35%), met een geërodeerd padprofiel en bij regenweer zeer gladde toestanden tot gevolg. Het nemen van maatregelen voor een veilige inrichting, zou hier leiden tot het aanbrengen van minstens 25 tot 30 hoge trappen. Net zoals in het brongebied eerder op de DIL_099, zou het aanleggen van een verhoogd knuppelpad hier nog meer leiden tot bijzonder onveilige situaties gezien de te grote helling (35% !, opgemeten via landmeting) van dit traject.

Doorsnede G.2: Hellingsprofiel huidige traject voor DIL_099. De rode volle lijn geeft het laagste niveau weer. Het eerste hellend deel met trappen is het trajectdeel van aan de waterzuivering tot het begin van het nieuw aangevraagde traject. Dat deel bevat reeds min of meer trappen en is onveranderd in de 3 trajecten.

Bij de keuze van het aangevraagde nieuwe traject, werd gezocht naar een padverloop waarbij de sterke hooggradiënten en knelpunten van het oude traject vermeden worden, of ten minste technisch vlot verholpen kunnen worden. De trappen langs de huidige waterzuivering blijven behouden voor het nieuwe traject, maar het nieuwe traject volgt daarna – komende vanuit Kerkeveld – in eerste instantie naar rechts het vlakke deel (4%) door het om te vormen sparrenperceel over een lengte van 80 meter en minstens 4 meter van de perceelsgrens verwijderd om via een natuurlijke buffer de privacy te waarborgen. Aan het einde van het gedeelte met sparren

komt het pad aan een talud. Dit kent een hoogteverschil van 1,68 meter over een lengte van 4 meter. Op dit talud worden natuurlijk ingerichte trappen (ontwerp G.3) aangebracht. In realiteit gaat het om enkele trapptreden. Naast de trap wordt de helling behouden zodat ruimte vrij blijft voor fietsers (mountainbikers) om, de talud te bestijgen of er langs af te dalen. De totale breedte van het pad wordt voorzien op de wettelijke 1,65 meter. Als materiaal voor het aanleggen van deze natuurlijk ingerichte trappen wordt gekozen voor robiniahout van minstens 2,5 cm dik, dat een zeer hoge duurzaamheid heeft en onbehandeld (geen giftige producten nodig) 30 jaar meegaat. De paaltjes om de planken op hun plaats te houden zijn eveneens uit deze houtsoort en hebben een diameter van minstens 5 cm. Robinia is een Europese houtsoort met de hoogste natuurlijke duurzaamheidsklasse.

Ontwerp G.3: *Ontwerp van de natuurlijk aangelegde trapptreden op het talud: minstens 2 houten paaltjes houden een dikke houten plank verankerd zodat de traprede gevormd wordt door een opgehouden aarden walletje, dat echter niet afbrokkelt door natuurlijke erosie of slijtage door betreding.*

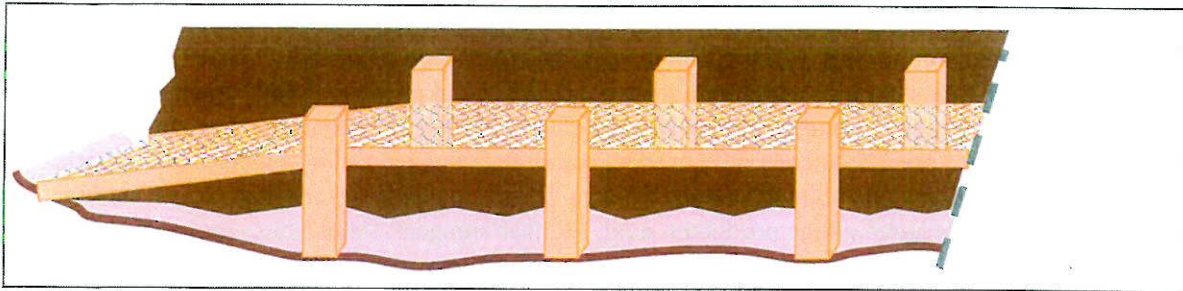
Na de talud vervolgt het pad neerwaarts hellend haar verloop met een hellingsgraad van 19 % over een lengte van 40,5 meter tot aan het begin van de bronzone.

Eens aan de bronzone gekomen, volgt het nieuwe traject de aanwezige kunstmatige aanhoging langs de bronzone. Er wordt een verhoogd knuppelpad voorzien (ontwerp G.4) om te vermijden dat gebruikers op een hellend pad moeten stappen of fietsen of dat het pad door de tijd door erosie zou verzakken.

De breedte wordt ook hier voorzien op 1,65 meter, en inzake materiaal is dit hetzelfde dan de trapplanken, behalve dan dat de palen minstens 10 cm dik zijn en er een roestvaste metalen gaasdraad op de planken wordt aangebracht die verhindert dat men zou uitglijden bij natte weersomstandigheden.

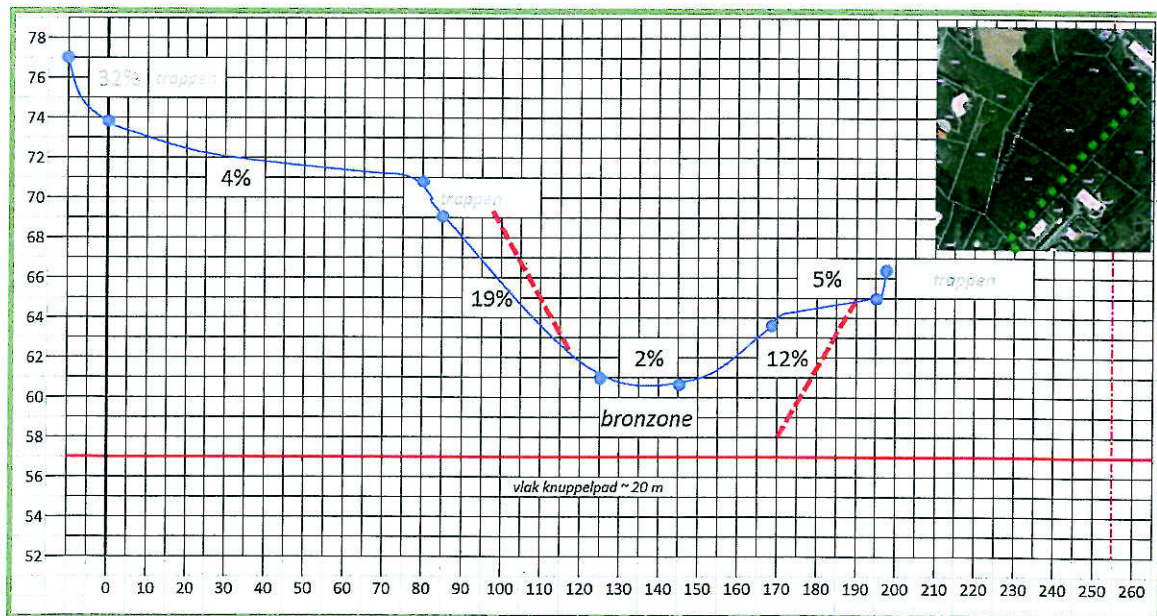
Langs de kant van de bronzone wordt een leuning voorzien, zodat ook kleine kinderen veilig kunnen genieten van deze passage. Het gaat om een padlengte van 20 meter met vlakke structuur (helling van 2% is verwaarloosbaar). Gezien de vlakke situatie in deze bronzone, is een knuppelpad een aangename en veilige oplossing.

Aan het begin en aan het einde van het verhoogde knuppelpad wordt de overgang zo voorzien dat er aansluiting is met het grondniveau, zodat er geen trap of verhoogd dient te worden overbrugd bij het betreden of verlaten van het verhoogde knuppelpad.

Ontwerp G.4: *Ontwerp van het verhoogde knuppelpad: Van nature aan rot weerstandig hout, aansluitend op het maaiveldniveau bij het begin en het einde, toevoeging van een roestvaste metalen gaasdraad tegen uitglijden bij natte weersomstandigheden. Onder het knuppelpad loopt de uitloper van de helling die ontstond door de kunstmatige aanhoging op de buurpercelen. Langs de kant van het brongebied wordt een leuning voorzien.*

Na het knuppelpad over de aanhoging langs de bronzone, gaat het nieuwe traject nog een kleine 25 meter verder (met een gemiddelde helling van 12%), en komt dan aan de steile wand (44,5%) in aansluiting op DIL_098. Om deze helling af te zwakken, wordt geopteerd om schuin naar links af te wijken. Dit naar analogie met de haarspeldbochten in berggebieden, die de hoogtelijnen niet dwars snijden, maar de stijging over een langer maar meer geleidelijk stijgend traject uitspreiden. Dit resulteert hier in een padlengte van ruim 25 meter in plaats van enkele meter, met een helling van slechts 9% gemiddeld in vergelijking met de 35% van de aansluiting van het oude traject op DIL_098. Zo loopt het traject langs de perceelsgrens met de aanhoging naar de perceelsgrens waar DIL_098 loopt, om daar uiteindelijk op aan te sluiten. De echte aansluiting met DIL_098 verloopt via een kleine talud die zoals de andere talud wordt ingericht met natuurlijk ingerichte traptreden. Ook hier wordt een strook vrijgehouden voor passage met een fiets.

Doorsnede G.5: *Hellingsprofiel van het nieuw aangevraagde traject voor DIL_099. De rode volle lijn geeft het laagste niveau weer van het huidige traject; de rode stippellijn geeft de maximale helling weer van het huidige traject. Het eerste hellend deel met trappen is het trajectdeel van aan de waterzuivering tot het begin van het nieuw aangevraagde traject. Dat deel bevat reeds min of meer trappen en blijft onveranderd bij de 3 trajecten.*

Vergelijking tussen het oude en het nieuw aangevraagde traject voor DIL_099:

	<u>HUIDIGE traject</u>	<u>ATLAs traject</u>	<u>NIEUWE traject</u>
totale lengte	219 m	± 200 m	192 m
lengte natte bodem (%)	130 m (>50%)	± 100 m (±50%)	40 m (<20%)
knuppelpad	geen, te steil	geen, te steil	verhoogd, vlak
maximale helling	35%	35%	19%
bosbeleving	bosrand	meestal bosrand	in het bos zelf
beleving water	beek in betonbuis	geen doorgang	brongebied beek
totaal hoogteverschil	± 20 meter	± 20 meter	± 17 meter

Tabel G.6: Vergelijking van enkele parameters voor het oude en het nieuw aangevraagde traject voor DIL_099.

Het nieuwe traject werd volledig via landmeting opgemeten waarbij rekening werd gehouden met de aanwezig bomen zodat geen enkele van deze bomen gekapt moet worden. Ook de aanwezige voorjaarsflora wordt gespaard. Door het bosbeheer verder te ontwikkelen zal deze voorjaarsflora beduidend meer kansen krijgen en aanzienlijk toenemen.

H. Inrichting van het bos in functie van de natuur en de beleving; privacy

Het beheer van het bos werd reeds voorzien in een officieel goedgekeurd bosbeheerplan (ANB registratie nummer: BBBP/VB/13/01). Binnen dat plan kunnen de maatregelen worden toegespitst op het nieuw aangevraagde traject en op de bosbeleving voor de gebruiker van dit nieuwe traject.

Komende van Kerkeveld gaat men langs de huidige positie van de waterzuivering de bestaande trap af, en neemt dan meteen rechts, waar nu de sparren staan. Deze sparren zullen binnen het bosbeheerplan plaats ruimen voor enerzijds de ontwikkeling van een jong nieuw inheems bos met esdoorn en ondergroei van wilde hulst en andere struiksoorten, en aan de rechter kant wordt een doorlopende struikgordel aangelegd van 4 meter breed met verschillende standplaatsgeschikte struiksoorten. Op dit drogere deel gaat het om voornamelijk hazelaar, gemengd met Europese vogelkers, mispel, kardinaalsmuts, meidoorn, spork en rode kornoelje.

Foto H.1: Een struikgordel van hazelaar (rechts) die een 5-tal groeiseizoenen oud is. Het kind op de foto is 1,2 meter groot.

In juni 2015 werd met de eigenaars van Kerkeveld 14 en 18 besproken om het begin van deze struikgordel (komende van Kerkeveld) breder te voorzien en afgerond, zodat de gebruikers van het pad de bocht niet zouden afsnijden en de buffer van struiken steeds gegarandeerd breed genoeg zou blijven om de privacy ten opzichte van huisnummer 18 te waarborgen; waarop de eigenaar van deze woning akkoord gaat met het nieuwe traject (*getekend akkoord is toegevoegd bij dit dossier*). Verderop in de lagere delen komt geleidelijk een bijmenging van gelderse roos, tot deze uiteindelijk de hoofdschik wordt naar beneden toe, gezien deze soort typisch is voor natte en voedselrijke gronden. Door het aanreiken van bessen, noten en zaden met deze soortenkeuzes, wordt de struikgordel interessant voor

vogels en kleine zoogdieren. Ook vlinders en meer algemeen insecten zullen deze zones opzoeken omwille van de aangepaste bloemen die deze soorten te bieden hebben. Zo is bijvoorbeeld de Europese vogelkers van groot belang voor vlinders door haar vroege bloei als nectarstruik, en de spork lokt talrijke insecten wat later in het seizoen.

Naast de verhoging van de soortenrijkdom, zorgt deze struikgordel ook voor een geleidelijke overgang tussen de lage tuinen en de hoge bosbomen. Bijkomend zorgt deze ecologische versterking dus ook voor een grotere stabiliteit van het naastliggende bos.

Ook naar de belevingswaarde voor de gebruiker toe, vormt deze bosrand een bron van genot, zowel tijdens het groeiseizoen (ontluikend groen, bloemen) als op het einde ervan en tijdens de winter (vruchten, gekleurde takken).

Tot slot biedt deze strook van in totaal haast 6 meter (4 meter struiken + 1,65 meter padbreedte) een veiligheidsbuffer naar de naastliggende woningen toe voor takbreuk in de hooghoutbomen.

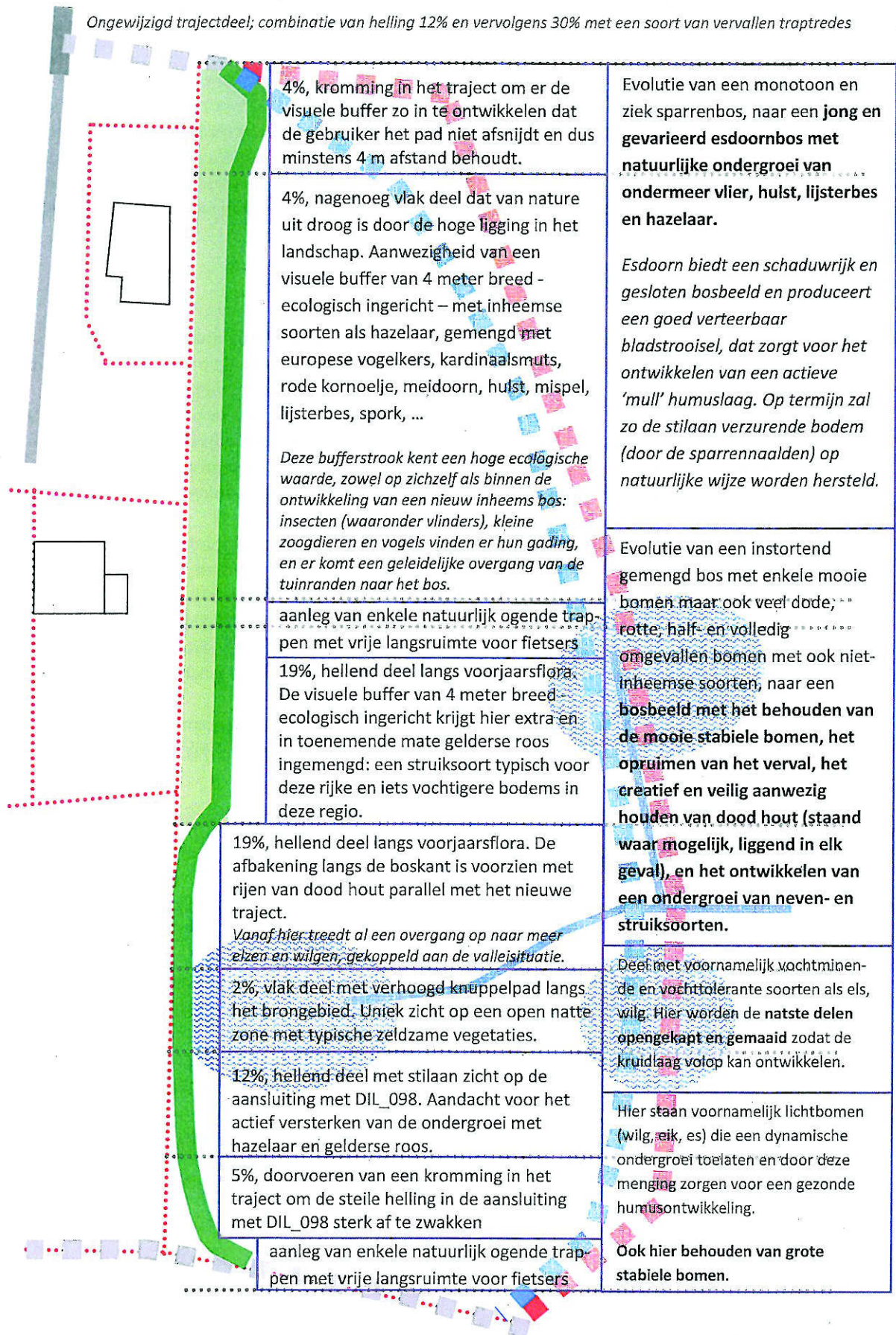
Vanaf de talud komt het nieuw aangevraagde traject in het hellingsgedeelte van het bos, waar inzake het beheer voorzien is om de grote en stabiele bomen te behouden. Daaronder zullen er enerzijds meer lichtrijke plekken ontstaan met een variatie aan struiksoorten en wilde bramen, die kleine zoogdieren en vogels beschutting bieden (wat zeker van belang is in de winter). En anderzijds komen er meer schaduwrijke zones door het aanbrengen van hazelaar en andere onderbegroeiing, die een meer aangepast schaduwklimaat zullen bieden voor de verdere ontwikkeling van de aanwezige voorjaarsbloeiërs (typisch voor deze bodems en deze streek). Aan de rechterkant blijft de struikgordel van 4 meter behouden tot aan het lager gelegen deel (einde van de tuinen). In dit deel, en ook verderop, zijn momenteel veel labiele en dode bomen aanwezig. Deze worden opgeruimd conform het beheerplan, en om het dood hout niet allemaal te verwijderen uit het bos, zullen meerdere dode en vers gekapte stammen tussen het traject en het bos gelegd worden. De gebruiker van het pad zal op die manier ook kennis kunnen maken met de natuurlijke dynamiek van dood hout in zeer diverse vormen (zacht hout, hard hout, droog hout, vers hout, dun hout, dik hout).

Dan komt het nieuw aangevraagde traject in de laaggelegen en natte bronzone, daar waar de Steenvoordebeek ontstaat. Hier stopt de struikgordel en loopt het nieuw aangevraagde traject naar de perceelsgrens toe om deze te volgen. Via de aanleg van het verhoogde knuppelpad op de uitloper van de aanhoging krijgt de gebruiker een unieke beleving van deze bronzone zonder dat betreding deze zone kan beschadigen en zonder dat de gebruiker zelf door diepe modder moet gaan (in tegenstelling met het brongebied op het huidige traject, waar verstoring en modder heden het thema vormen). Het zicht op het bos is hier meer open, extensief beheerd met als doel de verdichting en verlanding door spontane bomengroei te beperken. In het natte deel worden geen stammen gelegd om de openheid van deze unieke plek te behouden voor de natuur en de beleving ervan. Vandaag de dag is het zicht op deze unieke plek volledig beperkt door wildgroei en het ineensstorten van meerdere bomen. Er wordt binnen het bosbeheerplan een opruim voorzien van deze zone, zodat ook de voorjaarsbloeiërs weer volop tot hun recht kunnen komen. De boomsoorten die in dit deel behouden blijven, zijn typische inheemse soorten voor natte en rijke bodems, met name zwarte els en wilg. De populieren (exoten) worden niet behouden.

Bij het uitvoeren van een noodkapping van sparren, werd naar deze zone toe een strook voorzichtig vrijgemaakt van omgevallen bomen. Het herleven van de voorjaarsbloeiërs en natte zomervegetaties is ronduit spectaculair te noemen. Afbeeldingen van deze vegetaties in dit bos zijn terug te vinden als "afbeeldingen J.1" op pagina 19.

Na de natte zone stijgt het traject terug naar DIL_098 toe en volgt de perceelsgrens. Op het einde wordt een bocht naar links gemaakt om onder een kleine hoek schuin op DIL_098 uit te komen, zodat de helling sterk afgezwakt wordt in vergelijking met het rechtdoor uitkomen op DIL_098. De kleine talud wordt ingericht met enkele natuurlijk ogende trappen (zie terug) om de overgang aangenaam te maken voor de gebruiker.

Ongewijzigd trajectdeel; combinatie van helling 12% en vervolgens 30% met een soort van vervallen traptredes

Ontwerp H.2: Overzicht en detail van het nieuw aangevraagde traject met inrichting en vergelijking huidige met nieuwe situatie. De rode stippellijn toont het huidige traject; de blauwe stippellijn het Atlastraject; de groene doorlopende lijn het nieuwe aangevraagde traject; de grijze stippellijn de ongewijzigde trajecten.

Op het huidige traject worden de aanwezige pogingen om de vochtproblemen op te lossen (bijvoorbeeld houtsnippers, die de bronzone verstikken en verstoren door ze voedselrijker te maken) verwijderd. Deze natte brondelen worden dan zo gelaten, om spontaan en natuurlijk te evolueren naar een brongebonden natte vegetatie. De andere delen van het traject worden ingeplant met inheemse struiksoorten in lijn met de rest van het bosbeheer, en zoals voorzien het goedgekeurde bosbeheerplan. Zij zorgen dan voor zomen en/of structuurvariatie in en langs de rand van het bos.

I. Private investeringen in algemeen nut

Bij het verleggen van DIL_099 worden door de aanvragers belangrijke inrichtingsinvesteringen gedaan voor het veilig en aangenaam maken van het nieuw aangevraagde traject en het garanderen van de privacy. Het aanleggen van een bufferstrook van inheemse en standplaatsgeschikte struiksoorten, de aanleg van natuurlijk ogende trappen om de talud te overbruggen, de aanleg van het verhoogde knuppelpad en het afbuigen van het traject in aansluiting op DIL_098 voor een zachte overgang naar deze voetweg, zijn allemaal investeringen gericht op de gebruikers van het pad, het versterken van de ecologische waarde en het vrijwaren van de rust van de omwonenden.

Bovendien kadert dit gebeuren in een breder ecologisch geheel, waarbij reeds een chalet met bijhorende schuurtjes werd opgeruimd (door professionele aannemer met sortering van het afval, onder andere asbest), het herstellen van de oevers van de Steenvoordebeek, het opruimen van de ingestorte bosdelen in functie van de voorjaarsflora en het ontwikkelen van een open natte vegetatiezone, het behouden van dood hout zonder de veiligheid in het gedrag te brengen, en het omzetten van een uitheems sparrenbos naar een inheems standplaatsgeschikt loofbos.

Beide elementen samen genomen, betekent dit een forse private investering in een project van algemeen nut, zowel op vlak van recreatie als op vlak van natuurontwikkeling.

Raming van de investeringskost:

- Verhoogd knuppelpad + vlakke aanloopstroken	9.000 eur
- Trappen (2x)	500 eur
- Veilig en belevingsvol maken bos; versterken natuurontwikkeling	16.000 eur
- Opruim stenen onderdoorgang beek op huidige traject	2.000 eur
- Vrijmaken (zonder bomen te kappen) pad over 1,65 m breedte	1.500 eur
- Aanleg van een bufferstrook van inheemse struiken	1.000 eur

	30.000 €

J. Het bosgebied als ecologische en recreatieve stapsteen in de regio.

Het Cluyzenbosch heeft enkele troeven als ecologische stapsteen in de regio. Het is enerzijds het oorsprongsgebied van de Steenvoordebeek, en anderzijds is het een stapsteen tussen de Wolfspuiten en de bosgebieden ten westen van het Cluyzenbosch. Ook naar beleving toe vormt het een stapsteen.

Door het toewerken naar de globale visie voor dit bos via het bosbeheerplan, worden deze ecologische troeven verder ontwikkeld en versterkt: de overgang naar inheemse soorten wordt versterkt, de brongebieden worden hersteld om als open zone te functioneren en de beekoevers worden ecologisch ingericht en hersteld.

Het verleggen van DIL_099 past helemaal binnen die ruimere visie; het geeft enerzijds meer eenheid en minder impact voor het natuurgebied door een ononderbroken ineenvloeien van beide bosdelen uit het beheerplan. Anderzijds wordt de recreatieve beleving verhoogd.

Alleen al het ruimte geven aan de natte zone in het brongebied van de Steenvoordebeek binnen het kader van de gedeeltelijke verlegging van de voetweg, en het herstellen van de hellingen errond, geeft een *boost* aan de brongebondenvegetaties en de voorjaarsbloeiers, typisch voor deze leembodems en een streling voor het oog tijdens het groeiseizoen. Dit is te zien op onderstaande foto's, die genomen werden vanaf de kam van de helling naar het benedendeel toe, in het bos zelf aan de kant waar het nieuwe traject voorzien wordt.

Afbeeldingen J.1: Massale ontwikkeling van voorjaarsbloeiers (boven: daslook, midden: boshyancint) en brongebonden vegetaties (onder met paardenstaart) op de voorzichtig en oordeelkundig lokaal opgeruimde zones in het Cluyzenbos. Een verdere uitbreiding van dit testbeheer in functie van de inrichting van het nieuwe traject, zal leiden tot dit bosbeeld over de hele bodem van het valleigedeelte van het bos.

K. Aandachtspunten bij de gedeeltelijke verlegging

Een aandachtspunt bij deze aangevraagde gedeeltelijke verlegging van DIL_099 is dat het eindbeeld, dat hierboven wordt geschetst, nog niet aanwezig is. Dit zal enige tijd vergen, maar het huidige beeld zal in elk geval niet behouden blijven, gezien de aanwezige sparren moeten verdwijnen om sanitaire redenen (ze sterven af) en bij gevolg evident omwille van de veiligheid. Het bosbeheerplan streeft trouwens naar een meer natuurlijke situatie binnen dit natuurgebied, en daarbinnen is de spar als niet-inheemse soort veel minder op z'n plaats. De verandering van het gebied inzake beleving voor de gebruiker zal er dus ingrijpend en onvermijdelijk zijn tijdens de komende jaren. In het kader van de bosbeleving gekoppeld aan de inrichting van het nieuwe traject, wordt voorzien in een heraanplant met inheemse en standplaatsgeschikte boom- en struiksoorten. Ook de verdere inrichting van bos en wandelpad betekent een forse investering van private middelen in waarden van algemeen nut (recreatie en natuurwaarde).

Het herstel van het brongebied en de beek worden gekoppeld aan de uitvoering van de gedeeltelijke verlegging van DIL_099. Deze meerwaarde is dus duidelijk rechtstreeks gelinkt aan de inrichting van het nieuwe traject, en gebeurt dan ook in de eerste plaats voor het versterken van de belevingswaarde van het pad door het bieden van een uniek zicht op deze zeldzame vegetaties; de natuur profiteert er mee van, zonder last te hebben van de oordeelkundig gekanaliseerde bosbelevers (verhoogd knuppelpad met leuning).

Om toch een beeld te geven van de beleving die men kan verwachten bij het bereiken van het eindbeeld, werd een schets in bovenaanzicht weergegeven (ontwerp H.2 pagina 17) en een zijaanzicht van de bufferstrook (foto H.1 pagina 15) in dit dossier.

Elke verandering vergt een aanpassing, en een 'normaal' menselijk gedrag tegenover verandering is weerstand, omdat we het oude, gekende spontaan willen behouden. Dat is een ruimer gegeven in de natuur: elke verandering wordt maximaal tegengewerkt (dit is de essentie van 'buffering'). Ook al is een eindbeeld objectief beter, sterker en mooier, dan nog gaan mensen gevoelsmatig reageren tegen de verandering die nodig is om dat betere eindbeeld te bekomen. Ook hier moet worden opgemerkt dat er de komende tijd in elk geval grote veranderingen zullen plaatsvinden door de noodzakelijke omvorming van de naaldbomen naar inheems loofhout. In die zin is het nu de gelegenheid om meteen ook de inrichting voor de gedeeltelijke verlegging van DIL_099 door te voeren.

De afschaffing van de DIL_102 heeft geen echte impact op de tragewegenverbindingen, gezien de oost-west verbinding behouden blijft via andere voetwegen in de buurt en dus ook de wandellussen behouden blijven. De afschaffing heeft betrekking op een padlengte van 90 meter.

L. Mogelijke alternatieven die onderzocht werden

Er werden mogelijke alternatieven onderzocht, maar deze leverden geen afdoend antwoord op binnen de totaalvisie voor het bos en inzake de verbetering van de recreatieve infrastructuur:

1/ Droogleggen / omleiden van de bronnen

Een mogelijkheid zou kunnen zijn dat de bronnen worden gekanaliseerd weg van het wandeltraject op het huidige traject van DIL_099 (dat niet overeen komt met het Atlastraject). De praktische uitvoerbaarheid daarvoor is echter niet voor handen, gezien de bronnen ondermeer ontstaan in het naastgelegen grasland, en zelfs op het huidige traject. De ingrepen die reeds werden gedaan (houtsnippers, ...), bieden een zeer tijdelijk en kwalitatief geen afdoend antwoord op deze problematiek.

Het huidige traject van DIL_099 loopt over een deel van de bronzone op de helling, komende uit het naastgelegen grasland (gelegen op perceel met kadasternummer E 68 d). Het Natuurdecreet (21-10-1997: Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, art. 13 en 14) kent bronnen en bronzones een speciale bescherming toe. Als beheer wordt er gesproken van 'niets doen' om de typische watergebonden vegetaties te laten ontwikkelen. Het verhinderen van het verbossen van deze zones leidt tot instroom van zonlicht tot op de bodem, hetgeen noodzakelijk is voor de ontwikkeling van brongebonden vegetaties, zoals deze nog deels worden aangetroffen in de bronzone beneden die het begin van de Steenvoordebeek vormt.

Uit terreinvaststellingen kan worden besloten dat het kalkrijk kwelwater betreft. De Bijlage I van de Europese Habitatrichtlijn beschrijft deze situaties als 'Kalktufbronnen met tufsteenformatie (Cratoneurion)', en geeft aan deze zones met bijbehorende vegetaties een groot belang inzake zeldzame natuurwaarden en het behoud van biodiversiteit. Het droogleggen of verstoren van deze zones is dus ook Europees geen optie (hoewel de verstoring vandaag wel een feit is door de wandelweg).

In de huidige toestand gaat het traject van DIL_099 over een deel van deze bronzone. Om de diepe modder (tot ruim 20 cm diep) te vermijden, werden er houten balkjes en houtsnippers op het traject aangebracht, hetgeen uiteraard verhindert dat de bronvegetaties zich kunnen ontwikkelen. Deze vegetaties zijn hoe dan ook zeer gevoelig aan betreding.

Bij het nieuw voorgestelde traject wordt langs de bronzone beneden gegaan via een verhoogd knuppelpad over een uitloper van de naastgelegen kunstmatige aanhoring. Zo blijft de betreding uit die bronzone zelf, maar kan de recreant wel volop genieten van de brongebonden vegetaties zelf.

De aanwezige takken en houtige materialen die zich in beide zones bevinden, worden in het kader van deze gedeeltelijke verlegging verwijderd opdat de vegetatie zich ongestoord kan herstellen.

2/ Overbruggen van de bronzone op het hellend deel

Om de zone met bronnen te overbruggen, zou – zoals in het nieuwe voorstel – deze strook kunnen overbrugd worden met een verhoogd knuppelpad. Dit is echter niet mogelijk gezien een knuppelpad met een dergelijke steile helling ronduit gevaarlijk is, zowel in droge omstandigheden (voet omslaan met kans op vallen) als bij vochtig weer (uitglijden met ernstige letsels tot gevolg).

Een andere theoretisch mogelijke oplossing, is het bouwen van trappen boven de bronnenzone op het huidige traject. Dit leidt tot een grote hoeveelheid trappen (zie ook volgend deel) en de trappen moeten een stuk boven het pad worden gebouwd, want als ze op een natuurlijk ogende manier worden uitgewerkt, zoals bij het ontwerp van het nieuw aangevraagde traject, dan behouden ze contact met de bodem en blijven ze dus uitermate nat het grootste deel van het jaar.

3/ Trappen op de steile helling

Het aantal trappen voor een goede inrichting van het oude traject blijft ook een probleem bij het veilig maken van het steile 'droge' gedeelte in de aansluiting van DIL_099 op DIL_098. Bij vochtig weer is deze helling gevaarlijk door de extreme helling (gemiddeld 35% in de laatste helft en op het einde nog steiler!!!), maar het aanbrengen van trappen doet de wandelervaring overgaan in het gebruik van trappen. Voor de fietser is dit allerm minst aangewezen. In praktijk gaat men dan naast de trappen fietsen, hetgeen gevaren inhoudt voor de gebruiker bij uitglijden en vallen op de aangebrachte constructies, gezien de grote uiterst steile lengte van dit trajectdeel. In het ontwerp van het nieuw aangevraagde traject wordt daarmee rekening gehouden, door bij de 2 taluds waar enkele trappen komen, ernaast plaats te voorzien voor de passage met een fiets of kinderwagen.

4/ Herstellen van het Atlastraject

Bij het herstellen van het Atlastraject zou het probleem van de doorgang van het traject door het bos niet opgelost zijn, in tegendeel: het traject zou nog meer in het bos lopen en zeker aan de kant van Kerkeveld in een verlaagde bedding lopen (vroegere erosie) die bovendien zorgt voor een nat pad. Door het aanwezige hellingsprofielen vloeit het water immer langs daar af. Beneden ter hoogte van de beek zou het pad naast de huidige betonnen passage over de beek uitkomen en een stukje door de bronzone aldaar moeten gaan. Voor het vrijmaken van dit traject zouden bovendien wel bomen gekapt dienen te worden die binnen het beheerplan niet gekapt zouden moeten worden (we spreken over een vrij te maken oppervlakte van ruim 350 m²).

BELANGRIJKE OPMERKING:

De hele inrichtingskost van het nieuw aangevraagde traject zal, zoals reeds vermeld, worden gedragen via private financiering. Het onderhoud wordt geregeld conform de wetgeving en reglementering inzake buurtwegen, maar bij het nieuwe ontwerp is die onderhoudskost beperkt, door het gebruik van duurzame materialen en technieken, terwijl het veilig en aangenaam maken van het huidige en Atlastraject door de veel grote lengte en de noodzakelijke ingrepen, een zeer hoge inrichtingskost en hogere onderhoudskosten met zich mee zal brengen.